

Závěrečná zpráva projektu dotačního programu 3.d. za celé období řešení v letech 2014 až 2022

1. DOTAČNÍ PROGRAM

3.d. Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, pícnin, zelenin, léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, chmele, révy a ovocných dřevin a ozdravování genotypů révy, chmele a ovocných plodin

Dle „Zásad, kterými se stanovovaly podmínky pro poskytování dotací pro roky 2014–2022 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zásady“)

1.1 ŽADATEL: CEZEA – šlechtitelská stanice, a. s., 696 14 Čejč č.p. 113

1.2.

☒	aplikovaný výzkum
	experimentální vývoj

1.3. VÝZKUMNÝ PROJEKT DOTAČNÍHO PROGRAMU

3.d.1. Tvorba genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, pícnin, zelenin, léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, chmele, révy a ovocných dřevin.

1.4. NÁZEV ŘEŠENÉHO PROJEKTU

Tvorba univerzálních i specifických genotypů kukuřice Zea mays L. s vysokým výnosovým potenciálem, odolných proti závažným chorobám a škůdcům na základě kombinačního křížení samoopylených linií s ověřenými výnosovými charakteristikami a rezistencí vůči abiotickým a biotickým negativním faktorům

1.5. ANOTACE ŘEŠENÍ PROJEKTU

Tvorbu nových hybridních kombinací genotypů kukuřice předchází vytvoření a ověření vlastností samoopylených linií kukuřice, které jsou základní jednotkou pro tvorbu hybridů kukuřice. Jejich vytváření z předem známých zdrojů s definovaným genetickým pozadím je prvním nezbytným krokem k výběru nejlepších samoopylených linií pro kombinační křížení.

Znalost genetického základu ve spojení se znalostmi o rezistenci těchto výchozích jednotek ke škodlivým činitelům je základním předpokladem pro kombinační křížení a vytváření zámerných kříženců. Z fenotypového projevu těchto kříženců, hybridů kukuřice, týkajícího se výnosových ukazatelů i ostatních důležitých hospodářských vlastností, lze statistickými metodami vyhodnotit a určit ty nejlepší kombinace. Tyto jsou vhodné pro využití k pěstování hybridů kukuřice na zrno, siláž, i pro průmyslové využití kukuřičné biomasy jako alternativního zdroje energie a navíc, tyto

nejlepší kombinace umožňují zpětně definovat samoopylené linie s vhodnými vlastnostmi pro další šlechtitelské využití.

1.6. CÍL ŘEŠENÉHO PROJEKTU

1. Vytvoření uniformních, geneticky definovaných samoopylených linií, u nichž:
 - je prověřena rezistence či citlivost k významným chorobám a škůdcům kukuřice,
 - je známa jejich specifická a všeobecná kombinační schopnost,
 - lze s jistou pravděpodobností predikovat fenotypové projevy těchto geneticky podmíněných vlastností v hybridních kombinacích.
2. Záměrná křížení těchto samoopylených linií do hybridních kombinací a vyhodnocení pokusů s těmito hybridními kombinacemi (hybridy) se zřetelem na kvantitativní stanovení výnosu zrna, silážní hmoty (a jejich jednotlivých komponentů včetně stravitelnosti), čímž lze stanovit kombinační schopnost použitých samoopylených linií, jako jednu ze základních vlastností těchto linií. Podobně jako u samoopylených linií je však třeba sledovat a vyhodnotit i kvalitativní úrovně těchto hybridních kombinací jako je ranost, pevnost stébla, stravitelnost siláže, vhodnost biomasy pro fermentaci v bioplynových fermentorech, jakož i vyhodnocení dalších důležitých hospodářských vlastností včetně rezistence k chorobám a škůdcům. Všechna tato vyhodnocení slouží pro kompletní znalost vlastností konkrétní samoopylené linie a přenosu těchto vlastností do hybridů kukuřice.
3. Vytváření ověřených nových hybridních kombinací genotypů kukuřice pro univerzální i specifické využití (zrno, siláž, bioplyn) v zemědělské velkovýrobě založená na kombinačním křížení vytvořených samoopylených linií s důrazem na výnosový potenciál, zdravotní stav i vhodnost těchto genotypů pro efektivní výrobu osiv hybridů kukuřice.

1.6.1. DÍLČÍ CÍLE ŘEŠENÉHO PROJEKTU

Ze znalosti fenotypového projevu jednotlivých samoopylených linií v hybridních kombinacích sledovaných na několika lokalitách bude zpětně vyhodnocována vhodnost použití jednotlivých genetických zdrojů.

2. SKUTEČNOST ZA UPLYNULÉ OBDOBÍ 2014–2022

2.1. PROJEKTOVÝ TÝM

2.1.1. ORGANIZACE ÚČASTNÍCÍ SE PROJEKTU

CEZEA – šlechtitelská stanice, a. s., 696 14 Čejč č.p. 113

2.1.2. ŘEŠITELSKÝ TÝM

RNDr. Jaroslav Poruba, CSc. – hlavní řešitel

Řešitelé:

Jana Gertnerová, Ing. Libor Slabý, Ing. Radka Rozkydalová, Ing. Josef Veverka, Bc. Leoš Poruba, Ing. Michal Valenta, Ing. Jeroným Valenta,

Další pracovníci řešitelského týmu:

Bízová Věra, Blahůšková Ilona, Brhelová Eva, Bykova Yullia, Čelaková Jarmila, Holešinský Josef, Hrnčíř Josef, Hubáček Jindřich, Hyclová Věra, Ivanová Radka, Kadlec Stanislav, Kopečková Iveta, Koutný Josef, Kučerová Petra, Machala Radomil, Mainclová Božena, Mainclová Martina,

Nachtmanová Marie, Navrátil Jaroslav, Opluštílová Božena, Paráková Ludmila, Procházka Antonín, Sedláček Stanislav, Slabá Jana, Štoksová Kristina, Šturmová Jarmila, Turzíková Marie, Veselková Jarmila, Veverka Josef, Výletová Michaela

2.2. ČASOVÝ POSTUP PRACÍ

leden – duben	pasportizace botanických rozborů, výběr vhodných genotypů na základě hodnocení v předcházející generaci, příprava výsevů
duben	výsevy genotypů v jednotlivých generacích samoopylení, výsevy programů křížení a výnosových zkoušek na základě výběru vhodných pozemků k testovacím pokusům
květen – červen	sledování důležitých vlastností, výběry rostlin pro opylování, důkladná selekce mezi genotypy, případně mezi potomstvem
červenec – srpen	technická izolace a opylování, sledování produkce pylu v závislosti na průběhu klimatických podmínek
září – říjen	sledování důležitých hospodářských vlastností, výběry rostlin ke sklizni, sklizeň nejranějších genotypů pro zimní generaci, sklizeň pokusů
říjen – listopad	posklizňové práce – sušení drolení, selekce palic, vypracování botanických rozborů vybraných genotypů, zpracování a hodnocení výsledků

Tyto aktivity se během celého běhu projektu v jednotlivých kalendářních měsících opakovaly a přizpůsobovaly aktuálním potřebám v závislosti zejména na klimatických podmírkách a průběhu vegetačního roku a také na podmírkách souvisejících s dostupností šlechtitelského materiálu genotypů vytvářených s přispěním druhé - zimní generace kukuřic.

2.2.1. AKTIVITY USKUTEČNĚNÉ

Rok 2014

Ze sklizně genetického materiálu v roce 2013 byla na základě vegetačních pozorování a údajů vyplývajících z rozborů jednotlivých palic rostlin genotypů nově vybraných genotypů a genotypů v různém stupni samoopylení vybrána osiva a proveden výsev metodou ear-to-row. Taktéž byl připraven a vyset program křížení.

V průběhu vegetace byly rostliny genotypů sledovány a selektovány na základě projevu důležitých hospodářských vlastností (počáteční vývoj, odolnost proti napadení škůdcům a chorobám, ranost) a nejlepší rostliny genotypů byly technicky izolovány pro proces samoopylení. Výsledkem tohoto procesu je samoopylení téměř 45.000 rostlin, které představují přibližně 1.300 rozdílných genetických základů sledovaných v průběhu vegetace.

V období po opylení pokračovalo sledování tvorby zrn a hodnocení dalších důležitých znaků.

Nejlepší potomstva z generace S1 a S6 byly sklizeny bezprostředně po dosažení technické zralosti a osiva vybraných genotypů byla zaslána k výsevu druhé generace v Chile pro urychlení procesu homozygotizace. Celkem bylo vybráno 160 genotypů především z ohledem na rannost.

Ostatní palice vyselektovaných rostlin byly sklízeny po ukončení vegetace, usušeny, vydroleny a byly podrobeny rozborům s ohledem na množství, typy, barevné znaky apod.

Tento proces představuje rozbor téměř 7.000 rostlin v téměř 1.200 geneticky rozdílných původech.

Statistika vysetého materiálu a botanických rozborů v roce 2014

	Výsev 2014	Sklizeň 2014

Sortiment	Počet gen.	Počet řádků	Počet gen.	Počet b. r.
SOP	70	888	70	588
L I	160	980	145	687
L R	49	236	47	261
L VZ	39	160	38	156
L T	60	244	58	236
L II	32	132	29	133
S 6	196	1 180	175	782
S 5	4	14	4	31
S 4	62	188	58	356
S 2	170	512	151	976
S 1	208	628	189	1 222
S 0	76	227	68	664
Linie Chile	160	217	160	800
CELKEM	1 286	5 606	1 192	6 892

Z kříženců nakřížených v předcházejícím roce byly založeny výnosové zkoušky. Celkem bylo testováno 1.500 nových kombinací v mikropokusech což představuje přibližně 14.000 výnosových parcelek vysetých na několika lokalitách.

Přehled pokusních míst, parcel a pokusních členů :

Počet pokusů 2014		sil.		pokusy	parcely	
	Počet pokusů	á 33 hybridů	Počet pokusů	Počet hybr.	Celkem	Celkem
ČEJČ	60	1980	3	66	63	4 224
OLOMOUC	46	1518			46	3 036
HOSTOVICE	60	1980			60	3 960
ZAHRANIČÍ	24	792			24	1 584
KROMĚŘÍŽ			2	44	2	176
LEDNICE			1	22	1	88
IVANOVICE			1	22	1	88
DOMORADICE			1	22	1	88
SLAVICE			1	22	1	88
Celkem	190	6270	9	198	199	13 332

Rok 2015

Ze sklizně genetického materiálu v roce 2014 byla na základě vegetačních pozorování a údajů vyplývajících z rozborů jednotlivých palic rostlin genotypů nově vybraných genotypů a genotypů v různém stupni samoopylení vybrána osiva a proveden výsev metodou ear-to-row. Taktéž byl připraven a vyset program křížení.

V průběhu vegetace byly rostliny genotypů sledovány a selektovány na základě projevu důležitých hospodářských vlastností (počáteční vývoj, odolnost proti napadení škůdcům a chorobám, ranost) a nejlepší rostliny genotypů byly technicky izolovány pro proces samoopylení. Výsledkem tohoto procesu je samoopylení téměř 43.000 rostlin, které představují přibližně 1.200 rozdílných genetických základů sledovaných v průběhu vegetace.

V období po opylení pokračovalo sledování tvorby zrn a hodnocení dalších důležitých znaků.

Nejlepší potomstva z generace S1 a S6 byly sklizeny bezprostředně po dosažení technické zralosti a osiva vybraných genotypů byla zaslána k výsevu druhé generace v Chile pro urychlení procesu homozygotizace. Celkem bylo vybráno 120 genotypů především z ohledem na rannost.

Ostatní palice vyselektovaných rostlin byly sklízeny po ukončení vegetace, usušeny, vydroleny a byly podrobny rozborům s ohledem na množství, typy, barevné znaky apod.
Tento proces představuje rozbory více jak 6.100 rostlin v téměř 1.200 geneticky rozdílných původech.

Statistika vysetého materiálu a botanických rozborů v roce 2015

Výsev 2015

Sklizeň 2015

Sortiment	Počet gen.	Počet řádků	Počet gen.	Počet b. r.
SOP	57	728	58	490
L I	160	976	159	944
L R	21	102	21	110
L VZ	59	240	55	215
L T	68	276	68	277
L II	36	148	28	117
S 7	82	332	60	238
S 6	4	28	4	26
S 5	63	191	64	352
S 3	170	512	173	923
S 2 Chile	65	197	68	385
S 2	145	437	154	845
S 1	78	237	78	393
S 1 Chile	47	143	51	279
S 0	126	295	127	591
CELKEM	1181	4842	1168	6185

Z křízenců nakřížených v předcházejícím roce byly založeny výnosové zkoušky. Celkem bylo testováno 1.400 nových kombinací v mikropokusech což představuje přibližně 14.000 výnosových parcelek vysetých na několika lokalitách.

Přehled pokusných míst, parcel a pokusných členů :

Počet pokusů 2015	sil.		pokusy	parcely
	Počet pokusů	á 33 hybridů		
ČEJČ	58	1914	3	54
OLOMOUC	58	1914		58
HOSTOVICE	57	1881		57
ZAHRANIČÍ	30	990		30
KROMĚŘÍŽ			2	36
LEDNICE			1	2
IVANOVICE			1	18
DOMANÍNEK			1	18
Celkem	203	6699	8	14154

Výše uvedené genotypy, křízenci i testování, stejně jako vegetační sledování a výběry byly přesně evidovány ve šlechtitelské dokumentaci.

Rok 2016

Ze sklizně genetického materiálu z roku 2015 byla na základě vegetačních pozorování a údajů vyplývajících z rozborů jednotlivých palic rostlin genotypů nově vybraných genotypů a genotypů v různém stupni samoopylení vybrána osiva a proveden výsev metodou ear-to-row. Taktéž byl připraven a vyset program křížení.

V průběhu vegetace byly rostliny genotypů sledovány a selektovány na základě projevu důležitých hospodářských vlastností (počáteční vývoj, odolnost proti napadení škůdcům a chorobám, ranost) a nejlepší rostliny genotypů byly technicky izolovány pro proces samoopylení. Výsledkem tohoto procesu je samoopylení téměř 40.000 rostlin, které představují přibližně 1.100 rozdílných genetických základů sledovaných v průběhu vegetace.

V období po opylení pokračovalo sledování tvorby zrn a hodnocení dalších důležitých znaků.

Nejlepší potomstva z generace S1 a S6 byly sklizeny bezprostředně po dosažení technické zralosti a osiva vybraných genotypů byla zaslána k výsevu druhé generace v Chile pro urychlení procesu homozygotizace. Celkem bylo vybráno 160 genotypů především s ohledem na ranost.

Ostatní palice vyselektovaných rostlin byly sklizeny po ukončení vegetace, usušeny, vydroleny a byly podrobny rozborům s ohledem na množství, typy, barevné znaky apod.

Tento proces představuje rozbory více jak 5.900 rostlin v téměř 1.100 geneticky rozdílných původech.

Statistika vysetého materiálu a botanických rozborů v roce 2016

Sortiment	Výsev 2016		Sklizeň 2016	
	Počet gen.	Počet řádků	Počet gen.	Počet b. r.
SOP	77	938	76	634
L I	128	772	128	746
L R	11	58	11	60
L VZ	67	272	67	275
L T	42	172	42	184
L V	66	254	58	210
L II	44	180	44	176
S 6	61	370	47	175
S 5	81	236	80	434
S 4	89	269	88	505
S 3	144	434	143	810
S 3 Chile	66	200	66	374
S 2	77	233	76	435
S 2 Chile	51	155	53	269
S 2 Chile VVR	128	377	132	703
S 1	11	33	11	60
S 0	154	162	151	237
L N	20	40	20	63
CELKEM	1317	5155	1293	6350

Z kříženců nakřížených v předcházejícím roce byly založeny výnosové zkoušky. Celkem bylo testováno 1.968 nových kombinací v mikropokusech což představuje přibližně 14.000 výnosových parcelek vysetých na několika lokalitách.

Přehled pokusních míst, parcel a pokusních členů:

Počet pokusu 2016	sil.		pokusy	parcely
	Počet pokusu	á 33 hybridů		
ČEJČ	58	1914	3	54
OLOMOUC	58	1914		58
HOSTOVICE	57	1881		57
ZAHRANIČÍ	28	924		28
KROMĚŘÍŽ			2	216
LEDNICE			1	108

IVANOVICE	1	18	1	108
DOMANÍNEK	1	18	1	108
Celkem	201	6633	8	144
				209
				14022

Výše uvedené genotypy, kříženci i testování, stejně jako vegetační sledování a výběry byly přesně evidovány ve šlechtitelské dokumentaci.

Rok 2017

Ze sklizně genetického materiálu v roce 2016 byla na základě vegetačních pozorování a údajů vyplývajících z rozborů jednotlivých palic rostlin genotypů nově vybraných genotypů a genotypů v různém stupni samoopylení vybrána osiva a proveden výsev metodou ear-to-row. Taktéž byl připraven a vyset program křížení.

V průběhu vegetace byly rostliny genotypů sledovány a selektovány na základě projevu důležitých hospodářských vlastností (počáteční vývoj, odolnost proti napadení škůdcům a chorobám, ranost) a nejlepší rostliny genotypů byly technicky izolovány pro proces samoopylení. Výsledkem tohoto procesu je samoopylení téměř 42.000 rostlin, které představují přibližně 1.300 rozdílných genetických základů sledovaných v průběhu vegetace.

V období po opylení pokračovalo sledování tvorby zrn a hodnocení dalších důležitých znaků.

Nejlepší potomstva z generace S1 a S6 byly sklizeny bezprostředně po dosažení technické zralosti a osiva vybraných genotypů byla zaslána k výsevu druhé generace v Chile pro urychlení procesu homozygotizace.

Ostatní palice vyselektovaných rostlin byly sklízeny po ukončení vegetace, usušeny, vydroleny a byly podrobny rozborům s ohledem na množství, typy, barevné znaky apod.

Tento proces představuje rozbor víc jak 6.800 rostlin v téměř 1.300 geneticky rozdílných původech. Zrna z palice nevybraných k botanickým rozborům tvoří základní vzorek „bulk“ šlechtitelského osiva toho kterého genotypu.

Statistika vysetého materiálu a botanických rozborů v roce 2017

Sortiment	Výsev 2017		Sklizeň 2017	
	Počet genotypů	Počet řádků	Počet genotypů	Počet b. r.
SOP	53	696	55	462
L I	169	1036	169	1020
Haploidy	84	354	50	50
L VZ	42	172	42	165
L T	32	130	32	120
L II	102	424	93	373
L Vrba	28	118	22	73
S 6	78	472	54	261
S 5	89	269	87	585
S 4	150	452	140	811
S 4 Chile	65	197	61	356
S 3 Chile VVR	133	401	130	736
S 3	79	239	77	375
S 3 Chile	53	161	51	240
S 2	12	38	13	63
S 2 Chile	154	309	162	791

S 0	25	25	25	66
Slc	39	39	39	39
CELKEM	1 387	5 532	1 302	6 586

Z křízenců nakřížených v předcházejícím roce byly založeny výnosové zkoušky. Celkem bylo testováno přibližně 1.600 nových kombinací v mikropokusech což představuje přibližně 10.600 výnosových parcelek vysetých na několika lokalitách.

Přehled pokusných míst, parcel a pokusných členů :

Počet pokusů 2017			silláž		pokusy	parcely
	Počet pokusů	á 33 hybridů	Počet pokusů	Počet hybr.	Celkem	Celkem
ČEJČ	48	1 584	3	58	51	3 920
OLOMOUC	42	1 386			42	2 772
HOSTOVICE	41	1 353			41	2 706
ZAHRANIČÍ	12	396			12	792
KROMĚŘÍŽ			2	38	2	152
LEDNICE			1	18	1	72
IVANOVICE			1	20	1	80
DOMORADICE			1	20	1	80
SLAVICE			1	20	1	80
Celkem	4 719		174	152	10 654	

Výše uvedené genotypy, křízenci i testování, stejně jako vegetační sledování a výběry byly přesně evidovány ve šlechtitelské dokumentaci.

Rok 2018

Ze sklizně genetického materiálu v roce 2017 byla na základě vegetačních pozorování a údajů vyplývajících z rozborů jednotlivých palic rostlin genotypů nově vybraných genotypů a genotypů v různém stupni samoopylení vybrána osiva a proveden výsev metodou ear-to-row. Taktéž byl připraven a vyset program křížení.

Ještě v průběhu vegetace v roce 2017 byl vytvořen šlechtitelský plán pro „zimní generaci“ a osiva pro plnění tohoto plánu byly zaslány spolupracujícímu subjektu v Chile.

V průběhu jarní vegetace roku 2018 došlo k velmi rychlému vývoji a kvetení kukuřice se posunulo hned do první dekády června. Nemožnost získat obvyklé sezónní pracovníky způsobilo nutnost omezit rozsah šlechtitelského programu a omezení množství samoopylení a křížení genotypů. Rostliny genotypů byly sledovány a selektovány na základě projevu důležitých hospodářských vlastností (počáteční vývoj, odolnost proti napadení škůdcům a chorobám, ranost) a nejlepší rostliny genotypů byly technicky izolovány pro proces samoopylení. Výsledkem tohoto procesu je samoopylení téměř 39.000 rostlin, které představují přibližně 1.100 rozdílných genetických základů sledovaných v průběhu vegetace.

V období po opylení pokračovalo sledování tvorby zrn a hodnocení dalších důležitých znaků.

Nejlepší potomstva z generace S1 a S6 byly sklizeny bezprostředně po dosažení technické zralosti a osiva vybraných genotypů byla zaslána k výsevu druhé generace v Chile pro urychlení procesu homozygotizace.

Ostatní palice vyselektovaných rostlin byly sklízeny po ukončení vegetace, usušeny, vydroleny a byly podrobny rozborům s ohledem na množství, typy, barevné znaky apod.

Tento proces představuje rozbory více jak 6.800 rostlin v téměř 1.450 geneticky rozdílných původech. Zrna z palice nevybraných k botanickým rozborům tvoří základní vzorek /„bulk“ / šlechtitelského osiva toho kterého genotypu.

Viz následující tabulka jednotlivých sortimentů :

Statistika vysetého materiálu a botanických rozborů v roce 2018

Sortiment	Výsev 2018		Sklizeň 2018	
	Počet gen.	Počet řádků	Počet gen.	Počet b. r.
SOP	59	678	59	490
L I	110	670	105	641
L VZ	32	132	29	109
L T	48	196	46	178
L II	89	358	85	337
S 6	79	478	59	232
S 5	136	412	131	789
S 5 Chile	52	158	45	263
S 4	69	209	65	413
S 4 Chile	45	137	44	261
S 4 Chile VVR	122	368	118	638
S 3	13	40	13	60
S 3 Chile	162	487	158	1018
S 1	25	73	25	130
S 1 Chile	100	134	100	644
S 0	103	297	103	383
Tenký klas - křížení	252	252	252	252
CELKEM	1 496	5 079	1 437	6 838

Z kříženců nakřížených v předcházejícím roce byly založeny výnosové zkoušky. Celkem bylo testováno přibližně 4.000 nových kombinací v mikropokusech což představuje 11.250 výnosových parcelek vysetých na několika lokalitách.

Přehled pokusných míst, parcel a pokusních členů :

Počet pokusu 2018			siláž		pokusy	parcely
	Počet pokusu	á 33 hybridů	Počet pokusu	Počet hybr.	Celkem	Celkem
ČEJČ	52	1716	3	57	55	4 158
OLOMOUC	43	1419			43	3 096
HOSTOVICE	43	1419			43	3 096
ZAHRANIČÍ	3	99			3	216
KROMĚŘÍŽ			2	38	2	228
LEDNICE			1	19	1	114
IVANOVICE			1	19	1	114
DOMORADICE			1	19	1	114
SLAVICE			1	19	1	114
Celkem	4 653			171	150	11 250

Výše uvedené genotypy, kříženci i testování, stejně jako vegetační sledování a výběry byly přesně evidovány ve šlechtitelské dokumentaci.

Rok 2019

Ze sklizně genetického materiálu v roce 2018 byla na základě vegetačních pozorování a údajů vyplývajících z rozborů jednotlivých palic rostlin genotypů nově vybraných genotypů a genotypů v různém stupni samoopylení vybrána osiva a proveden výsev metodou ear-to-row. Taktéž byl připraven a vyset program křížení.

Ještě v průběhu vegetace v roce 2018 byl vytvořen šlechtitelský plán pro „zimní generaci 2018/19“ a osiva pro plnění tohoto plánu byly zaslány spolupracujícímu subjektu v Chile.

Průběh počasí a srážek během jarní vegetace roku 2019 byl oproti loňsku standardní a kvetení kukuřice začalo ve třetí dekádě června. Rostliny genotypů byly sledovány a selektovány na základě projevu důležitých hospodářských vlastností (počáteční vývoj, odolnost proti napadení škůdcům a chorobám, ranost) a nejlepší rostliny genotypů byly technicky izolovány pro proces samoopylení. Výsledkem tohoto procesu je samoopylení téměř 40.500 rostlin, které představují přibližně 1.300 rozdílných genetických základů sledovaných v průběhu vegetace.

V období po opylení pokračovalo sledování tvorby zrn a hodnocení dalších důležitých znaků.

Nejlepší potomstva z generace S1 a S6 byly sklizeny bezprostředně po dosažení technické zralosti a osiva vybraných genotypů byla zaslána k výsevu druhé generace v Chile pro urychlení procesu homozygotizace.

Ostatní palice vyselektovaných rostlin byly sklizeny po ukončení vegetace, usušeny, vydroleny a byly podrobny rozborům s ohledem na množství, typy, barevné znaky apod.

Tento proces představoval rozbor více jak 7.800 rostlin v téměř 1.350 geneticky rozdílných původech. Zrna z palice nevybraných k botanickým rozborům tvoří základní vzorek /„bulk“/ šlechtitelského osiva toho kterého genotypu.

Viz následující tabulka jednotlivých sortimentů:

Statistika vysetého materiálu a botanických rozborů v roce 2019

Sortiment	Výsev 2019		Sklizeň 2019	
	Počet gen.	Počet řádků	Počet gen.	Počet b. r.
SOP	64	808	64	547
L I	104	636	104	627
L VZ	47	192	47	189
L T	60	244	57	230
L II	34	148	33	145
L II A	29	120	28	112
L V	43	174	40	182
S 6	157	948	97	442
S 5	96	290	90	567
S 5 VVR	109	329	107	691
S 4	164	495	159	816
S 2	128	386	126	654
S 1	102	308	102	1822
S 1 TK	174	177	171	472
S 0	142	162	128	400
Celkem	1 453	5 417	1 353	7 896

Z kříženců nakřížených v předcházejícím roce byly založeny výnosové zkoušky. Celkem bylo testováno přibližně 3.500 nových kombinací v mikropokusech což představuje 9.000 výnosových parcelek vysetých na několika lokalitách.

Přehled pokusných míst, parcel a pokusných členů :

Počet pokusů 2018			siláž		pokusy	parcely
	Počet pokusů	á 33 hybridů	Počet pokusů	Počet hybr.	Celkem	Celkem
ČEJČ	37	1221	3	63	40	3 102
OLOMOUC	36	1188			36	2 592
HOSTOVICE	34	1122			34	2 448
ZAHRANIČÍ	2	66			2	216
KROMĚŘÍŽ			2	42	2	252
LEDNICE			1	21	1	126
IVANOVICE			1	21	1	126
DOMANÍNEK			1	21	1	126
Celkem	109	3597	8	168	117	8988

Výše uvedené genotypy, kříženci i testování, stejně jako vegetační sledování a výběry byly přesně evidovány ve šlechtitelské dokumentaci.

Rok 2020

Ze sklizně genetického materiálu v roce 2019 byla na základě vegetačních pozorování a údajů vyplývajících z rozborů jednotlivých palic rostlin genotypů nově vybraných genotypů a genotypů v různém stupni samoopylení vybrána osiva a proveden výsev metodou ear-to-row. Taktéž byl připraven a vyset program křížení pro rok 2021.

Ještě v průběhu vegetace v roce 2019 byl vytvořen šlechtitelský plán pro „zimní generaci 2019/20“ a osiva pro plnění tohoto plánu byly zaslány spolupracujícímu subjektu v Chile.

Průběh počasí a srážek během jarní vegetace roku 2020 byl stejně jako v roce 2019 standardní a kvetení kukuřice začalo ve třetí dekádě června. Rostliny genotypů byly sledovány a selektovány na základě projevu důležitých hospodářských vlastností (počáteční vývoj, odolnost proti napadení škůdcům a chorobám, ranost) a nejlepší rostliny genotypů byly technicky izolovány pro proces samoopylení. Výsledkem tohoto procesu je samoopylení téměř 39.500 rostlin, které představují přibližně 1.300 rozdílných genetických základů sledovaných v průběhu vegetace.

V období po opylení pokračovalo sledování tvorby zrn a hodnocení dalších důležitých znaků.

Nejlepší potomstva z generace S1 až S6 a někdy i z generace S7 byly sklizeny bezprostředně po dosažení technické zralosti a osiva vybraných genotypů byla zaslána k výsevu druhé generace v Chile pro urychlení procesu homozygotizace.

Ostatní palice vyselektovaných rostlin byly sklízeny po ukončení vegetace, usušeny, vydroleny a byly podrobny rozborům s ohledem na množství, typy, barevné znaky apod.

Tento proces představoval rozbor více jak 6.700 rostlin v téměř 1.300 geneticky rozdílných původech. Zrna z palice nevybraných k botanickým rozborům tvoří základní vzorek /„bulk“/ šlechtitelského osiva toho kterého genotypu.

Statistika vysetého materiálu a botanických rozborů v roce 2020

Sortiment	Výsev 2020		Sklizeň 2020	
	Počet gen.	Počet řádků	Počet gen.	Počet b. r.
SOP	65	828	65	559
L1	102	624	102	618
L1A	17	72	17	68
LVZ	56	228		

L T	71	288	71	293
L II	25	106	12	54
L V	37	152	33	142
S 7	29	116	12	24
CEHA	49	290	27	109
HA	38	116	38	73
IND	3	128	3	60
Ms, Ft	32	64	113	226
S6 VVR	96	580	55	217
S6	79	478	62	285
S6 BP	27	102	4	28
S5	139	419	125	771
S3	122	368	121	691
S2	99	299	99	621
S2 TK	169	509	160	1094
S1	136	411	134	822
Celkem	1391	6178	1253	6755

Z kříženců nakřížených v předcházejícím roce byly založeny výnosové zkoušky. Celkem bylo testováno přibližně 3.500 nových kombinací v mikropokusech což představuje přibližně 7.500 výnosových parcelek vysetých na několika lokalitách.

Statistika pokusných míst, parcel a pokusných členů v roce 2020

2020	Zrno		Siláž		Pokusy Celkem	Parcely Celkem
	Počet pokusů	á 33 hybridů	Počet pokusů	Počet hybridů		
ČEJČ	47	1551	4	90	51	3 598
OLOMOUC	23	759			23	1 518
HOSTOVICE	21	693			21	1 386
ZAHRANIČÍ	3	99			3	264
KROMĚŘÍŽ			2	38	2	228
LEDNICE			1	19	1	114
IVANOVICE			1	19	1	114
DOMÁNÍNEK			1	20	1	120
ZAHRANIČÍ			2	48	2	96
Celkem	94	3102	11	234	105	7 438

Výše uvedené genotypy, kříženci i testování, stejně jako vegetační sledování a výběry byly přesně evidovány ve šlechtitelské dokumentaci.

Rok 2021

Ze sklizně genetického materiálu v roce 2020 byla na základě vegetačních pozorování a údajů vyplývajících z rozborů jednotlivých palic rostlin genotypů nově vybraných genotypů a genotypů v různém stupni samoopylení vybrána osiva a proveden výsev metodou ear-to-row. Taktéž byl připraven a vyset program křížení pro rok 2021.

Ještě v průběhu vegetace v roce 2020 byl vytvořen šlechtitelský plán pro „zimní generaci 2020/21“ a osiva pro plnění tohoto plánu byly zaslány spolupracujícímu subjektu v Chile. V dubnu 2021 se i přes

nepříznivou situaci ve světě a v dopravě obecně podařilo přivézt materiál ze zimní generace 2020/21 a tento materiál rovnou nachystat a použít ve vegetačním období roku 2021.

Průběh počasí a srážek během jarní vegetace roku 2021 byl standardní nicméně chladné počasí během května zapříčinilo obecné zpoždění v růstu a kvetení kukuřice začalo převážně až v druhém týdnu července 2021. Rostliny genotypů byly sledovány a selektovány na základě projevu důležitých hospodářských vlastností (počáteční vývoj, odolnost proti napadení škůdcům a chorobám, ranost) a nejlepší rostliny genotypů byly technicky izolovány pro proces samoopylení. Výsledkem tohoto procesu je samoopylení téměř 39.500 rostlin, které představují přibližně 1.500 rozdílných genetických základů sledovaných v průběhu vegetace.

V období po opylení pokračovalo sledování tvorby zrn a hodnocení dalších důležitých znaků.

Nejlepší potomstva z generace S1 až S6 a někdy i z generace S7 byly sklizeny bezprostředně po dosažení technické zralosti a osiva vybraných genotypů byla zaslána k výsevu druhé generace v Chile – zimní generace 2021/22 – pro urychlení procesu homozygotizace a pro podporu programu křížení. Ostatní palice vyselektovaných rostlin byly sklizeny po ukončení vegetace, usušeny, vydroleny a byly podrobny rozborům s ohledem na množství, typy, barevné znaky apod.

Tento proces představoval rozborový více jak 7.100 rostlin v téměř 1.500 geneticky rozdílných původech. Zrna z palice nevybraných k botanickým rozborům tvoří základní vzorek /„bulk“/ šlechtitelského osiva toho kterého genotypu.

Statistika vysetého materiálu a botanických rozborů v roce 2021

Sortiment	Výsev 2021		Skliceň 2021	
	Počet gen.	Počet řádků	Počet gen.	Počet b. r.
SOP	66	824	65	545
L I	117	682	117	574
LVZ	147	316	142	545
L T	74	292	74	293
L II	32	122	32	138
L V	20	78	19	75
L V II	17	64	17	65
S 7	12	44	7	25
S 6	120	712	105	445
CEHA	4	152	28	74
CLHA	39	154	39	165
IND	4	64	4	40
Převody Ms, Ft	106	490	355	710
S4	114	334	114	784
S3	97	287	94	626
S3 TK	163	485	150	1045
S2	137	409	130	826
S0	51	51	51	151
Celkem	1320	5560	1543	7126

Z kříženců nakřížených v předcházejícím roce byly založeny výnosové zkoušky. Celkem bylo testováno přibližně 3.500 nových kombinací v mikropokusech a díky množství osiva a možnosti rozšíření byl navýšen počet pokusů i výnosových parcelek až na přibližně 13.000 výnosových parcelek vysetých na několika lokalitách.

Statistika pokusných míst, parcel a pokusných členů v roce 2021

2021	Zrno		Siláž		Pokusy Celkem	Parcely Celkem
	Počet pokusů	á 33 hybridů	Počet pokusů	Počet hybridů		
ČEJČ	55	1815	3	61	58	4179
OLOMOUC	56	1848			56	4032
HOSTOVICE	54	1782			54	3888
ZAHRANIČÍ	3	99	2	48	5	408
KROMĚŘÍŽ			2	39	2	234
LEDNICE			1	21	1	126
IVANOVICE			1	18	1	54
DOMANÍNEK			1	22	1	132
ZAHRANIČÍ			2	48	2	96
Celkem	165	5544	12	257	180	13 149

Výše uvedené genotypy, křízenci i testování, stejně jako vegetační sledování a výběry byly přesně evidovány ve šlechtitelské dokumentaci.

Rok 2022

Ze sklizně genetického materiálu v roce 2021 byla na základě vegetačních pozorování a údajů vyplývajících z rozborů jednotlivých palic rostlin genotypů nově vybraných genotypů a genotypů v různém stupni samoopylení vybrána osiva a proveden výsev metodou ear-to-row. Taktéž byl připraven a vyset program křížení pro rok 2022.

Ještě v průběhu vegetace v roce 2021 byl vytvořen šlechtitelský plán pro „zimní generaci 2021/22“ a osiva pro plnění tohoto plánu byly zaslány spolupracujícímu subjektu v Chile. V dubnu 2022 se situace v dopravě a ve světě zlepšila a podařilo přivézt materiál ze zimní generace 2021/22 a tento materiál rovnou nachystat a použít ve vegetačním období roku 2022.

Průběh počasí a srážek během jarní vegetace roku 2022 byl standardní nicméně také standardní počasí během května a června přispělo k dobrému růstu a standardnímu kvetení kukuřice, které začalo v prvním týdnu července 2022. Rostliny genotypů byly sledovány a selektovány na základě projevu důležitých hospodářských vlastností (počáteční vývoj, odolnost proti napadení škůdcům a chorobám, ranost) a nejlepší rostliny genotypů byly technicky izolovány pro proces samoopylení. Výsledkem tohoto procesu je samoopylení téměř 28.500 rostlin, které představují přibližně 1.200 rozdílných genetických základů sledovaných v průběhu vegetace.

V období po opylení pokračovalo sledování tvorby zrn a hodnocení dalších důležitých znaků.

Nejlepší potomstva z generace S1 až S6 a někdy i z generace S7 byly sklizeny bezprostředně po dosažení technické zralosti a osiva vybraných genotypů byla zaslána k výsevu druhé generace v Chile – zimní generace 2022/23 – pro urychlení procesu homozygotizace a pro podporu programu křížení a také pro samotný program křížení, který byl pro tuto zimní generaci naplánován.

Ostatní palice vyselektovaných rostlin byly sklízeny po ukončení vegetace, usušeny, vydroleny a byly podrobeny rozborům s ohledem na množství, typy, barevné znaky apod.

Tento proces představoval rozborový více jak 7.100 rostlin v téměř 1.500 geneticky rozdílných původech. Zrna z palice nevybraných k botanickým rozborům tvoří základní vzorek /„bulk“/ šlechtitelského osiva toho kterého genotypu.

Statistika vysetého materiálu a botanických rozborů v roce 2022

Sortiment	Výsev 2022		Sklizeň 2022	
	Počet gen.	Počet řádků	Počet gen.	Počet b. r.
SOP	65	618	64	414
L I	98	592	198	568
LVZ	193	784	196	769
L T	35	144	33	127
L VR	25	102	25	94
S 6	15	88	15	59
Haploidy	97	200	53	254
IND	4	72	4	27
Převody Ms, Ft	157	836	463	926
S5	108	326	112	663
S4	86	260	82	566
S4 TK	156	467	152	991
S3	132	398	123	876
S1	49	149	49	300
S0	177	177	258	672
Celkem	1397	5213	1827	7306

Z kříženců nakřížených v předcházejícím roce byly založeny výnosové zkoušky. Celkem bylo testováno přibližně 2.300 nových kombinací v mikropokusech na přibližně 12.600 výnosových parcelek vysetých na několika lokalitách.

Statistika pokusných míst, parcel a pokusných členů v roce 2022

2022	Zrno		Siláž		Pokusy Celkem	Parcely Celkem
	Počet pokusu	á 33 hybridů	Počet pokusu	Počet hybridů		
ČEJČ	61	2013	3	56	64	4286
OLOMOUC	57	1881			57	3762
HOSTOVICE	56	1848			56	3696
ZAHRANIČÍ	4	132	2	38	6	340
KROMĚŘÍŽ			2	37	2	222
LEDNICE			1	19	1	114
IVANOVICE			1	18	1	108
DOMÁNÍNEK			1	19	1	114
Celkem	178	5874	10	187	188	12 642

Výše uvedené genotypy, kříženci i testování, stejně jako vegetační sledování a výběry byly přesně evidovány ve šlechtitelské dokumentaci.

2.2.2. AKTIVITY NEUSKUTEČNĚNÉ

Rok 2014

Všechny plánované úkony byly provedeny, nedošlo k neuskutečnění záměru projektu.

Rok 2015

Všechny plánované úkony byly provedeny, nedošlo k neuskutečnění záměru projektu a to i přes nepříznivé klimatické podmínky – stres vlivem působení suchého počasí prakticky ve všech fázích vývoje vegetace a zvláště v období před dosahování technické zralosti genetického materiálu.

Rok 2016

Všechny plánované úkony byly provedeny, nedošlo k neuskutečnění záměru projektu a to i přes nepříznivé klimatické podmínky – stres vlivem působení suchého počasí prakticky ve všech fázích vývoje vegetace a zvláště v období před dosahování technické zralosti genetického materiálu.

Rok 2017

Všechny plánované úkony byly provedeny, nedošlo k neuskutečnění záměru projektu.

Rok 2018

Všechny plánované úkony byly provedeny, nedošlo k neuskutečnění záměru projektu a to i přes nepříznivé klimatické podmínky – velmi rychlý jarní vývoj vegetace způsobující kvetení kukuřice o tři týdny dříve než v průměrném roce a přes stres vlivem působení suchého počasí v letních měsících a zvláště v období před dosahování technické zralosti genetického materiálu.

Rok 2019

Všechny plánované úkony byly provedeny, nedošlo k neuskutečnění záměru projektu a to i přes nepříznivé klimatické podmínky – stres vlivem působení suchého počasí v letních měsících a zvláště v období před dosahování technické zralosti genetického materiálu.

Rok 2020

Všechny plánované úkony byly provedeny, nedošlo k neuskutečnění záměru projektu. Mírně nepříznivé klimatické podmínky – opětovný stres vlivem působení suchého počasí v letních měsících a zvláště v období před dosahování technické zralosti genetického materiálu a ani počínající pandemie neovlivnila zásadně běh a práci na programu.

Rok 2021

Všechny plánované úkony byly provedeny, nedošlo k neuskutečnění záměru projektu a to i přes mírně nepříznivé klimatické podmínky – stres chladného počasí v jarních měsících. Také světová pandemie Covid19 neměla zásadní vliv na výsledky samotného projektu i přesto, že nebyla možnost plně řídit práce v místě zimní generace a program se tomuto musel přizpůsobit.

Rok 2022

Všechny plánované úkony byly provedeny, nedošlo k neuskutečnění záměru projektu a to i přes mírně nepříznivé personální podmínky a celkovou situaci ve světě a v sektoru zemědělství.

2.3. PŘEHLED ZMĚN, KTERÉ NASTALY V PRŮBĚHU ŘEŠENÍ

K žádným zásadním změnám v průběhu řešení nedošlo.

Jednotlivé zásadní fáze programu zůstali po celou dobu řešeny dle původního plánu a přizpůsobovali se jen dílčí aktivity v souvislosti s vývojem klimatické situace a aktuálních ročních podmínek pro zemědělskou a zemědělsko-výzkumnou oblast.

3. PŘEHLED VÝSLEDKŮ ŘEŠENÍ VÝZKUMNÉHO PROJEKTU V RÁMCI DP 3.d. 2014-2022

Za dobu běhu programu řešitelská společnost vytvořila svojí přímou činností 889 unikátních, uniformních, geneticky definovaných samoopylených linií u nichž byla prověřena a popsána rezistence či citlivost k významným chorobám a škůdcům kukuřice, byla popsána jejich specifická a všeobecná kombinační schopnost.

Každoročně se s výzkumnou prací započalo s celkem 1126 vzorky výchozího genetického materiálu, který byl následně v rámci procesu homozygotizace dále rozvíjen v jednotlivých generacích S1 – S7. Takto bylo pracováno až s 6861 genotypy v různém stupni homozygotizace, které následně vedly k vytvoření výše zmíněných linií. Celkem pak bylo pracováno až s 12228 genotypy.

S výše uvedenými samoopylenými imbredními liniemi bylo provedeno záměrné křížení do hybridních kombinací a každoroční následné vyhodnocení polních maloparcelních pokusů s těmito hybridními kombinacemi (hybridy) se zřetelem na kvantitativní stanovení výnosu zrna, silážní hmoty (a jejich jednotlivých komponentů včetně stravitelnosti). Tímto byla stanovena základní a nejdůležitější vlastnost těchto linií – kombinační schopnost použitých samoopylených linií.

Během běhu programu bylo založeno 1511 zrnových nebo silážních pokusů na celkem 14 rozdílných, geograficky oddělených, zejména českých a v Čechách využitelných zemědělských lokalitách. Takto byly vlastnosti kombinací samoopylených linií ověřeny v různých klimatických podmínkách, na různých půdách a v různých zemědělských podmínkách.

Pro kompletní znalost vlastností konkrétní samoopylené linie a přenosu těchto vlastností do hybridů kukuřice bylo použito všech 48.768 vyhodnocení daných hybridů

Bylo vytvořeno také 15 ověřených nových hybridních kombinací genotypů kukuřice pro univerzální i specifické využití (zrno, siláž, bioplán) přímo v zemědělské velkovýrobě. Tvorba těchto hybridů byla přímo založená na kombinačním křížení vytvořených samoopylených linií s důrazem na výnosový potenciál, zdravotní stav i vhodnost těchto genotypů pro efektivní výrobu osiv hybridů kukuřice.

✓ Řešitel souhlasí se zpřístupněním a zveřejněním výsledků podporovaného programu pro veřejnost zdarma po dobu nejméně 5 let od ukončení projektu.

4. NÁKLADY NA ŘEŠENÍ PROJEKTŮ JSOU UVEDENY V DÍLČÍCH ZPRÁVÁCH ŘEŠENÉHO VÝZKUMNÉHO PROJEKTU. JEDNOTLIVÉ DÍLČÍ ZPRÁVY 2014-2022 JSOU PŘÍLOHOU TÉTO ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY

Za řešitelský tým:

RNDr. Jaroslav Poruba, CSc.
hlavní šlechtitel

Ing. Michal Valenta
ředitel, člen představenstva

Bc. Leoš Poruba
předseda představenstva